

Kruhy života predkov alebo letná sonda do nášho (s)vedomia...

Myslím si, že v živote každého z nás poháňa jedna myšlienka: spoznávať nové veci, krajiny, ich kultúru a ľudí. Kedysi niekto múdry povedal, že človek sa učí celý život. A ak sa stane majstrom v jednom, zároveň by mal byť žiakom v inom. Preto klobúk dolu pred tými, čo im sláva či funkcia nestúpne do hlavy a nezahmlí myslenie, nezmenia postoj v správaní, naopak zostanú skromnými, jednoduchými...

A takým je aj **Martin Janšto**, autor programu *Letokruhy*, ktorý sme mohli vidieť v sobotu 26. júla 2014. Verte, že po mnohých ťažkých skúsenostiach, ktoré dnes zažíva naša kultúra, aj kvôli postojom mnohých Slovákov voči nej i našej histórii, pôsobila nielen na mňa – určite i na viacerých prítomných – táto prehliadka hudobných, tanečných a výtvarných klenotov tradičnej ľudovej kultúry ako balzam na boľavú dušu. Tento učiteľ a instrumentalista **Kopaničiarskej muziky z Košarísk** s mravčou húževnatosťou zbiera niekedy už len čriepky po mnohých osobnostiach svojho regiónu už od 80-tych rokov. Zmysel pre fantastično – ako neskôr v hlavnom programe zdôraznil významný hudobný historik **Viliam Gruska** – spája všetkých tvorivých ľudí, vďaka čomu sa ich odkaz vinie celými generáciami.

A Brezovská FS pod vedením tohto výborného človeka pôsobí v „duchu návratov a hľadania zvuku pôvodných kopaničiarskych kapiel“ dodnes. A tak aj jeho zásluhou ožil priepasňanský primáš Ján Petrucha, ktorý bol nielen „súkmeňovcom“ myjavského hudobného predáka Samka Dudíka, ale sa stal svojou ľudovou umeleckosťou aj jeho konkurentom.

Program sa začal v Priepasnom, kde sa zrodili viaceré muzikantské „bandy“, ktoré svoje schopnosti prenášali nielen do okolia Brezovej pod Bradlom, od Krajného po Sobotište a Vrbovce, ale i vzdialenejších obciach pozdĺž Váhu. Najskôr na svojich muzikantov Jána Petruchu, Jána Kolárika, tanečníkov Štefana a Annu Horniackovú spomínali v ich rodisku. Spolu s košarišským huslistom Janštom sa vo veselom tóne

M. Dudík a primáši kapiel.

M. Janšto, autor programu, s deťmi (program Pocta primášom).

Jedno z detských vystúpení v hl. programe Kopaničiarsky Primáš.

bavili i zatancovali aj trenčianski znalci folklóru manželia Lehockí, zakladatelia FS Brezová. Spolu so spevákmi z Priepasného, Košarísk i Brezovej, všestranným košarišským Babským spolkom rozihrali prítomných, hudobníkov i tanečníkov spomínaného súboru, Muziky Petra Obucha i Združenia Rosenka v programe *Keby moje rúčky, keby moje nôžky*. Potom sa spoločne v sprievode na čele s traktorom s „platákom“ jedni

na bicykli, iní pešky poberali „Spevavým chodníčkom“ po hrebeni Zadného Bradla až po košarišský cintorín, kde nasledovala primášska pocta pri hrobách menovaných predkov. Nádherný, a pri tom jednoduchý kroj tých najstarších i tých najmenších a očarujúce prostredie „spevavej doliny“ iba zdôrazňovali dôstojnosť okamihu.

Ak mnohí sem došli na poslednú chvíľu, tak už načas mohli doraziť do amfiteátra na *Holotých viške*, kde sa jazykom všetkých národov – temperamentnou hudbou „prihovoril“ FS Lipovjan, mužský zbor s už tradične hlboko znejúcimi hlasmi a *Hornácka muzika Petra Galečky* z Lipova. Ich hudobno-tanečné obrázky roztľieskali obecenstvo a výmenou darčiekov potvrdili i budúce spoločné programy účinkujúcich z jednej i druhej strany Poľany.

Večerné spevy na lúke *Valaské* pod *Pavlech Úbočú* prebudili „dušu krajiny“. Pri troch vatrách sa striedali piesne, ktoré vás preniesli do dávnych čias predkov, ktorí napriek ťažkému životu dokázali z melódií načerpať sily, zabudnúť na bôle a naopak rozdávať radosť. Neopísateľná autentickosť chvíle dominovala na záver pri spoločnom dohárajúcom ohnisku.

Zlatou bodkou programu bol určite prierez životom „jubilujúceho“ Jána Petruchu. Kto ho dovtedy nepoznal, odpoveď našiel v obrazovej prezentácii, zostavenej z autentických zvukových

Primáš Kolárik.

Primáš Petrucha.